

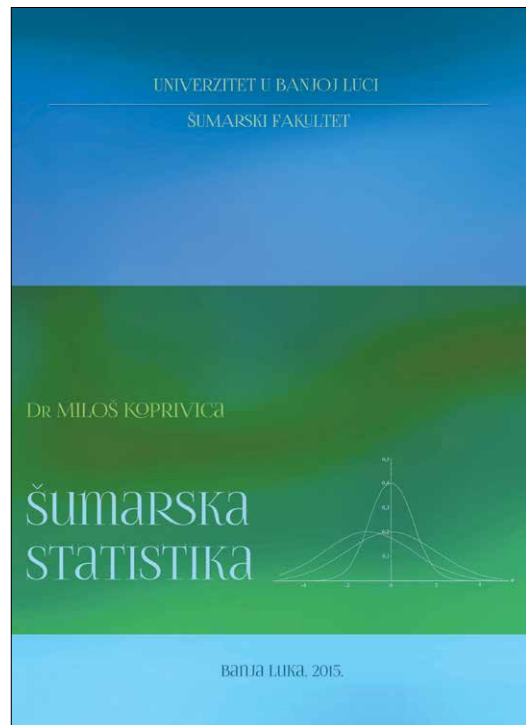
ŠUMARSKA STATISTIKA

U izdanju Šumarskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci nedavno je izašla iz štampe knjiga „ŠUMARSKA STATISTIKA“ autora prof. dr Miloša Koprivice. Recenzenti knjige su dr Zoran Maunaga, redovni profesor Šumarskog fakulteta u Banjoj Luci i dr Azra Čabaravdić, vanredni profesor Šumarskog fakulteta u Sarajevu.

Knjiga je nastala kao rezultat višedecenijskog rada autora na proučavanju, tumačenju i primjeni statističkih metoda u oblasti šumarstva. Za vrijeme izvođenja nastave iz predmeta Šumarska biometrika na šumarskim fakultetima u Sarajevu, Beogradu i Banjoj Luci prof. dr Miloš Koprivica se uvjerio da je suštinu statističkih metoda najlakše objasniti na primjerima iz šumarstva, jer se u statistici radi o specifičnom načinu mišljenja zasnovanom na vjerovatnoći slučajnih događaja. Zbog ovog, često dolazi do formalnog shvatanja statističkih metoda, njihove pogrešne primjene i tumačenja dobijenih rezultata.

Statistički metodi se primjenjuju u svim oblastima ljudske djelatnosti, pri čemu se specifičan skup ovih metoda u različitim strukama pojavljuje pod nazivom koji bliže definiše područje primjene. Primijenjena statistika u šumarstvu najčešće nosi naziv šumarska biometrika. Ovim nazivom posebno je naglašena biološka komponenta šumarstva. Međutim, šumarstvo kao struku čine tri nerazdvojive komponente: biološka, fizičko - tehnička i društveno - ekonomska, pa se za primijenjenu statistiku u šumarstvu može prihvatiti i nešto duži naziv statističke metode u šumarstvu. Ipak, autor se odlučio za novi i kraći naziv šumarska statistika, koji je jezički precizniji i bliži sadržaju knjige od ranijeg naziva.

Iako su danas sve statističke metode dostupne korisnicima u vidu gotovih statističkih programa, neophodno je prethodno proučavanje i poznavanje teorijskih osnova i suštine statističkih metoda. U vezi s tim, već dugo u šumarstvu nema odgovarajuće literature na našem jeziku. Za razliku od šumarstva, u poljoprivredi i ekonomiji objavljena je brojna udžbenička literatura iz primijenjene statistike. Iako šumarstvo ima dodirnih tačaka sa ovim i drugim srodnim strukama ono je po mnogo čemu specifična i izuzetno složena oblast, pa je pored opšteg teo-

rijskog znanja iz statistike potrebno i praktično iskustvo za pravilnu primjenu statističkih metoda u šumarstvu.

Ovo su bili osnovni razlozi koji su opredijelili autora za pisanje udžbenika. Iako je namijenjen prvenstveno studentima šumarstva, diplomiranim inženjerima u struci i naučnim radnicima udžbenik može korisno da posluži i studentima šumarstva na master i doktorskim studijama, kao i svim ostalim korisnicima koji imaju potrebu za poznavanjem statističkih metoda u srodnim strukama. Šumarstvo je upravo idealno područje za primjenu statističkih metoda, ali zbog njegove složenosti i specifičnosti šumarski stručnjak mora biti osposobljen i da statistički, odnosno naučno misli.

Knjiga ima 382 stranice, moderno je opremljena i dizajnirana. U knjizi su opisane najčešće korišćene statističke metode u šumarstvu. U pet glavnih metodskih poglavlja autor je izložio obimnu materiju: I. UVOD. Obrađeni su elementi koji uvode čitaoca u statistiku, osnovne pojmove računa vjerovatnoće i pravilnu primjenu matematičko - statističkih simbola i formula. II. STATISTIČKI SKUPOVI. Obrađeni su empirijski i

najznačajniji teorijski rasporedi (binomski, Poissonov i normalni). III. REGRESIONA ANALIZA. Obradene su metode jednostavne i višestruke regresije i korelacije, a djelimično i vremenske serije. IV. STATISTIČKI UZORCI. Obradeni su najčešće korišćeni tipovi uzoraka (jednostavni, stratifikovani i dvoetačni) za procjenu parametara skupa, kao i primjena metoda uzorka u regresionoj analizi. V. STATISTIČKI TESTOVI. Obradeni su statistički testovi; sredina, proporcija, varijansi (standardnih devijacija), hi-kvadrat test, jednofaktorska i dvofaktorska analiza varijanse, kao i osnovni planovi ogleda (metod parova, potpuno slučajni raspored i slučajni blok sistem). Izložen je i način testiranja parametara linearne regresije i korelacije jednog ili više os-

novnih skupova. Informativno, razmatrani su i neparametarski statistički testovi. Na kraju knjige posebno su date STATISTIČKE TABLICE i spisak relevantne literature, od čega je oko jedna trećina originalnih radova autora ove knjige.

Objavlivanjem knjige „ŠUMARSKA STATISTIKA“ prof. dr Miloš Koprivica je dao značajan doprinos popunjavanju velike praznine u nedostatku dostupne i razumljive udžbeničke literature iz statistike na šumarskim fakultetima u zemljama bivše Jugoslavije. Nadam se da će i šumarska struka prihvatiti ovu knjigu, kao objektivan oslonac u radu pri analizi pojava, izboru mjera i donošenju odluka u gazdovanju šumama.

prof. dr Zoran Maunaga